

الله أكبر
الحمد لله رب العالمين

دانشگاه اصفهان

دانشکده زبانهای خارجی

گروه زبانشناسی

پایان نامه دکتری رشته زبانشناسی همگانی

**بررسی مقابله ای استعاره در زبانهای فارسی و انگلیسی بر اساس نظریه
استعاره های مفهومی**

استاد راهنما:

دکتر محمد عمو زاده

استاد مشاور:

دکتر منوچهر توانگر

پژوهشگر:

محمد امین صراحی

اسفند ماه ۱۳۹۱

دانشگاه اصفهان

دانشکده زبانهای خارجی

گروه زبانشناسی

پایان نامه دکتری رشته زبانشناسی همگانی آقای محمد امین صراحی

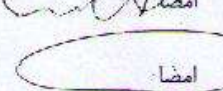
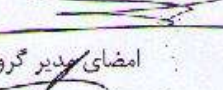

تحت عنوان

.....

بررسی مقابله ای استعاره در زبانهای فارسی و انگلیسی بر اساس نظریه استعاره های

مفهومی

در تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۲ توسط هیات داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

امضا	با مرتبه علمی دانشیار	۱. استاد راهنمای پایان نامه: دکتر محمد عموزاده
امضا	با مرتبه علمی دانشیار	۲. استاد مشاور پایان نامه: دکتر منوچهر توانگر
امضا	با مرتبه علمی دانشیار	۳. استاد داور داخل گروه: دکتر محمد رضا طالبی نژاد
امضا	با مرتبه علمی استادیار	۴. استاد داور داخل گروه: دکتر حدائق رضایی
امضا	با مرتبه علمی دانشیار	۴. استاد داور خارج از گروه: دکتر ارسلان گلفام
امضای مدیر گروه | | |

تقدیم به:

روح پاک پدرم که برترین معلم زندگیم بود و روح مادرم، که دریای بی کران فداکاری و عشق بود و آفتاب
مهرش در آستانه قلبم تا ابد پابرجاست.

و به پاس قدر دانی از قلبی آکنده از عشق و معرفت که محیطی سرشار از سلامت و آرامش را برای خانواده
فراهم آورده است، این پایان نامه را به همسرم، امید بودم تقدیم می کنم.

سپاسگزاری

اکنون که توفیق انجام این تحقیق را یافته‌ام، بر خود واجب می‌دانم از تمامی اساتید بزرگواری که در طی انجام این پژوهش از راهنمایی‌شان بهره‌مند گشته‌ام بخصوص استاد بزرگوار جناب آقای دکتر عموزاده که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی از هیچ کمکی دریغ ننمودند و زحمت راهنمایی این رساله را بر عهده گرفتند تشکر و قدردانی کنم و برای ایشان از درگاه پروردگار مهربان آرزوی سلامتی، سعادت، و پیروزی را داشته باشم. هم‌چنین از استاد فرزانه جناب آقای دکتر توانگر که مرا از مشاوره‌های سازنده خود در تدوین پایان‌نامه بهره‌مند ساختند کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم.

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات
و نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: مقدمه
۱-۱	مقدمه..... ۱
۲-۱	موضوع رساله..... ۱
۳-۱	اهمیت و اهداف رساله..... ۱۱
۴-۱	پرسش ها و فرضیه های پژوهش..... ۱۲
۵-۱	فصل بندی رساله..... ۱۳
	فصل دوم: پیشینه تحقیق
۱-۲	مقدمه..... ۱۴
۲-۲	دیدگاههای گوناگون در باب استعاره..... ۱۵
۱-۲-۲	معنای متعارف..... ۱۵
۲-۲-۲	معنای غیر استعاری..... ۱۶
۳-۲-۲	استعاره از دیدگاه سنتی..... ۱۸
۱-۳-۲-۲	نظریه مقایسه ای..... ۱۸
۱-۱-۳-۲-۲	ارسطو..... ۱۸
۲-۱-۳-۲-۲	جرجانی..... ۲۱
۴-۲-۲	رویکردهای کاربرد شناختی به استعاره..... ۲۵
۱-۴-۲-۲	نظریه تضمن مکالمه ای و استعاره..... ۲۶
۲-۴-۲-۲	نظریه تناسب و استعاره..... ۳۱

صفحه	عنوان
۳۵	۳-۴-۲-۲ نظریه کنش گفتاری و استعاره.....
۴۲	۵-۲-۲ نظریه معاصر استعاره.....
۴۲	۱-۵-۲-۲ استعاره رسانه ارتباطی.....
۴۳	۲-۵-۲-۲ نظریه معاصر استعاره.....
۴۹	۱-۲-۵-۲-۲ مبنای تجربی استعاره.....
۵۰	۲-۲-۵-۲-۲ نتایج نظریه معاصر استعاره.....
۵۱	۳-۲ جنبه های روانشناختی استعاره.....
۵۵	۴-۲ تلفیق.....
۵۶	۵-۲ مجاز.....
۵۹	۶-۲ تجسد.....
۶۱	۷-۲ مطالعات کاربردی استعاره.....

فصل سوم: چارچوب نظری و شیوه کار

۷۵	۱-۳ مقدمه.....
۷۵	۲-۳ داده های مطالعه.....
۷۹	۳-۳ چارچوب نظری روش توصیف و دسته بندی.....
۷۹	۱-۳-۳ نظریه استعاره های مفهومی اصلاح شده.....
۸۰	۱-۳-۳-۱ استعاره و موضوع جهانی بودن.....
۸۶	۲-۳-۳-۱ جنبه های گوناگونی استعاری.....

صفحه	عنوان
۸۹	۳-۱-۳-۳ دلایل گوناگونی استعاری.....
۹۰	۲-۳-۳ استعاره های مربوط به احساسات.....
۹۰	۱-۲-۳-۳ استعاره های مفهومی.....
۹۱	۲-۲-۳-۳ مجاز مفهومی.....
۹۲	۳-۲-۳-۳ مفاهیم مرتبط.....
۹۲	۴-۲-۳-۳ الگوهای شناختی.....
۹۳	۴-۳-۳ چارچوب ها و روش تحلیل داده ها.....

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

۹۶	۱-۴ مقدمه.....
۹۶	۲-۴ خشم.....
۹۷	۱-۲-۴ استعاره های مربوط به خشم در زبانهای فارسی و انگلیسی.....
۱۱۴	۲-۲-۴ بحث.....
۱۱۴	۱-۲-۲-۴ استعاره های مفهومی احساس خشم.....
۱۱۶	۲-۲-۲-۴ مجازهای مفهومی احساس خشم.....
۱۲۰	۳-۲-۲-۴ مفاهیم مرتبط.....
۱۲۰	۴-۲-۲-۴ الگوهای شناختی.....
۱۲۳	۳-۴ شادی.....
۱۲۳	۱-۳-۴ استعاره های مربوط به شادی در زبانهای فارسی و انگلیسی.....
۱۳۵	۲-۳-۴ بحث.....

عنوان	صفحه
۱-۲-۳-۴ استعاره های مفهومی شادی.....	۱۳۵
۲-۲-۳-۴ مجازهای مفهومی شادی.....	۱۳۷
۳-۲-۳-۴ مفاهیم مرتبط.....	۱۴۱
۴-۲-۳-۴ الگوهای شناختی.....	۱۴۱
۴-۴ عشق.....	۱۴۶
۱-۴-۴ استعاره های مربوط به عشق در زبانهای فارسی و انگلیسی.....	۱۴۸
۲-۴-۴ بحث.....	۱۶۳
۱-۲-۴-۴ استعاره های مفهومی عشق.....	۱۶۳
۲-۲-۴-۴ مجازهای مفهومی عشق.....	۱۶۶
۳-۲-۴-۴ مفاهیم مرتبط.....	۱۶۹
۴-۲-۴-۴ الگوهای شناختی.....	۱۶۹
۵-۴ ترس.....	۱۷۲
۱-۵-۴ استعاره های مربوط به ترس در زبانهای فارسی و انگلیسی.....	۱۷۵
۲-۵-۴ بحث.....	۱۸۶
۱-۲-۵-۴ استعاره های مفهومی ترس.....	۱۸۶
۲-۲-۵-۴ مجازهای مفهومی ترس.....	۱۸۷
۳-۲-۵-۴ مفاهیم مرتبط.....	۱۹۰
۴-۲-۵-۴ الگوهای شناختی.....	۱۹۰
۶-۴ غم.....	۱۹۲
۱-۶-۴ استعاره های مربوط به غم در زبانهای فارسی و انگلیسی.....	۱۹۲

صفحه	عنوان
۱۹۹.....	۴-۶-۲ بحث.....
۱۹۹.....	۴-۶-۲-۱ استعاره های مفهومی غم.....
۲۰۱.....	۴-۶-۲-۲ مجازهای مفهومی غم.....
۲۰۲.....	۴-۶-۳ مفاهیم مرتبط.....
۲۰۲.....	۴-۶-۴ الگوهای شناختی.....
۲۰۴.....	۴-۷ استعاره های مربوط به رنگ.....
۲۰۴.....	۴-۷-۱ مقدمه.....
۲۰۶.....	۴-۷-۲ استعاره های مربوط به رنگ در زبانهای فارسی و انگلیسی.....
۲۱۴.....	۴-۷-۳ بحث.....

فصل پنجم: خلاصه و نتیجه گیری

۲۲۱.....	۵-۱ مقدمه.....
۲۲۱.....	۵-۲ خلاصه.....
۲۲۳.....	۵-۳ نتایج تحقیق.....
۲۴۴.....	۵-۴ کاربرد نتایج تحقیق.....
۲۴۷.....	واژه نامه.....
۲۵۰.....	کتابنامه.....

فهرست شکلها

صفحه	عنوان
۴۶.....	شکل ۱-۲ مؤلفه های اصلی نگاشت استعاری.....
۵۶.....	شکل ۲-۲ تلفیق و استعاره.....
۵۹.....	شکل ۳-۲ الگوی شناختی کل و اجزا آن.....

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۶۲.....	جدول ۱-۲ امکانهای مختلف مقایسه استعاره.....
۶۷.....	جدول ۲-۲ طبایع متضاد و نمادهای وابسته به آنها.....
۲۳۲.....	جدول ۱-۵ نمادهای منتسب به جالینوس.....

فصل اول

مقدمه

۱-۱ مقدمه

این فصل به معرفی موضوع اصلی پژوهش که بررسی مقابله‌ای استعاره در زبانهای فارسی و انگلیسی در چارچوب زبانشناسی شناختی است می‌پردازد. در ابتدا موضوع تحقیق همراه با مثالهایی از دو زبان فارسی و انگلیسی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. قسمت بعدی این فصل به بیان اهمیت و اهداف تحقیق اختصاص دارد. سؤالات مطرح شده و فرضیه‌های تحقیق قسمت بعدی این رساله را تشکیل می‌دهد. آخرین بخش این فصل به نحوه فصل‌بندی این پژوهش اختصاص یافته است.

۲-۱ موضوع رساله

استعاره پدیده‌ای است که در گذشته در حوزه مطالعات و تحقیقات ادبی مورد بررسی قرار می‌گرفته است اما در چند دهه اخیر با انتشار کتاب *استعاره‌هایی که با آن زندگی می‌کنیم*، لیکاف و جانسون (۱۹۸۰) چهارچوبی را بنیاد نهادند که باب تازه‌ای را پیش روی علاقمندان به مطالعات استعاره و علوم شناختی گشود و به نظریه استعاره‌های مفهومی معیار معروف گردید. در زبان‌شناسی شناختی، نظریه استعاره درباره ماهیت شناخت مفهومی انسان است. همانطور که لیکاف و جانسون (۱۹۸۰: ۴) نیز اظهار می‌دارند، استعاره‌ها نه تنها ابزارهای ادبی و زیباشناختی

¹ Metaphors we live by

محسوب می گردند، بلکه مبنای اندیشه و تفکر انسان نیز می باشند. به عبارت دیگر، انسان استعاری می اندیشد و با استعاره نیز زندگی می کند.

در زبان شناسی شناختی، استعاره بعنوان فهم یک حوزه مفهومی برپایه حوزه مفهومی دیگر تعریف می شود. در استعاره‌های مفهومی، دو حوزه اصلی وجود دارد: حوزه مبداء^۲ که به واسطه آن عبارات استعاری را خلق می کنیم و حوزه مقصد^۳ که تلاش می کنیم تا آن را درک کنیم. بین عناصر سازنده حوزه مبداء و مقصد مجموعه نظم مندی از تناظرها وجود دارد که نگاشت^۴ نامیده می شود. برای درک یک استعاره مفهومی^۵ باید مجموعه‌ای از نگاشت‌ها را درک کرد. به همین دلیل است که در نظریات شناختی استعاره‌ها را مستقیماً به اندیشه مربوط می سازند. در استعاره‌های مفهومی، حوزه مبداء معمولاً مفهومی ملموس است در حالیکه حوزه مقصد مفهومی انتزاعی تر را بکار می گیرد. مثلاً در استعاره زندگی سفر است، سفر حوزه مبداء و زندگی حوزه مقصد می باشد. از نظر لیکاف و جانسون، استعاره‌ها نقشی اساسی را در فعالیتهای ادراکی ما ایفا می کنند. بعلاوه، استعاره فقط خصوصیات سبک شناختی زبان را نشان نمی دهد بلکه سرچشمه و مبنای تفکر انسان را تشکیل می دهد.

اولین مثالی که لیکاف و جانسون (۱۹۸۰: ۵) ارائه می دهند به استعاره مفهومی ARGUMENT IS WAR مربوط می شود:

(1) ARGUMENT IS WAR

- a. Your claims are *indefensible*.
- b. He *attacked every weak point in my argument*. His criticisms were *right on target*.
- c. I *demolished* his argument.
- d. I've never *won* an argument with him.
- e. You disagree? Okay, *shoot!*
- f. If you use that *strategy*, he'll *wipe you out*. He *shot down* all of my arguments.

لیکاف و جانسون (۱۹۸۰: ۴) ادعا می کنند که درباره بحث فقط بر اساس جنگ صحبت نمی کنیم بلکه عمل نیز می کنیم: بسیاری از کارهایی را که ما در بحث کردن انجام می دهیم تا حدودی بوسیله مفهوم جنگ ساخته می شوند. بعنوان

² source domain

³ target domain

⁴ mapping

⁵ conceptual metaphor

مثال، می‌توانیم در بحثی پیروز شویم یا شکست بخوریم، شخصی که با او در حال بحث کردن هستیم را حریف یا طرف مبارزه خود می‌دانیم، به مواضع او حمله می‌کنیم، از مواضع خود دفاع می‌کنیم و غیره. بسیاری از اعمالی را که هنگام بحث کردن انجام می‌دهیم تا حدودی توسط مفهوم جنگ ساخته می‌شوند. بنابر این، بحث کردن اگرچه جنگ فیزیکی و واقعی نیست، اما جنگی کلامی است و ساختار بحث جنگ است یا ARGUMENT IS WAR استعاره‌هایی هستند که اعمال ما را هنگام بحث کردن پایه‌ریزی می‌کنند و در واقع با آنها زندگی می‌کنیم. هرچند بحث را نمی‌توان جنگ دانست که در آن از غیرقابل دفاع بودن یا حمله کردن یا به هدف خوردن یا درهم کوبیدن صحبت کنیم، ولی بحث کردن بر اساس الگوی خاصی درک می‌شود که جنگ می‌باشد که هدف آن هم پیروزی است. حال اگر در جامعه‌ی دیگری الگوی دیگری بجز جنگ، مثلاً طبق پیشنهاد لیکاف و جانسون رقص برای درک و فهم بحث کردن بکار رود، در آن صورت کلیه روابط افرادی که درگیر بحث هستند متفاوت خواهد شد و دیگر بحث از مقابله کردن وجود نخواهد داشت بلکه در عوض افراد درگیر در بحث بجای آنکه مقابل یکدیگر قرار گیرند، کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و بجای هدف پیروزی، هدف دیگری مانند توازن جایگزین خواهد شد. به همین دلیل زمانی که نظام‌های استعاری متفاوت باشند، اندیشه متفاوت است و به تبع آن اعمال و رفتار نیز متفاوت خواهد بود. اگر در زبان فارسی و یا انگلیسی بحث جنگ است این به آن معنا نیست که در تمام فرهنگ‌های بشری نیز این الگو صورت غالب باشد. اما در عین حال، بنظر می‌رسد بر اساس تجربیات مشترکی که بین انسانها وجود دارد، استعاره‌های بنیادین^۶ که از تجربیات اولیه آنها بوجود آمده‌اند ماهیتی جهانی داشته باشند و شاید بتوان آنها را در تمام فرهنگهای بشری مشاهده کرد. وجود این جهانی‌ها می‌تواند دلیلی بر تأیید ادعای لیکاف و جانسون درباره نظامهای مفهومی و ادراکی^۷ ما باشد.

علیرغم تمام جذابیت‌هایی که نظریه استعاره‌های مفهومی معیار داشته است، ایراداتی چند نیز به مرور زمان بر این نظریه وارد شده است که در اینجا به بعضی از آنها اشاره می‌گردد:

۱. تأکید بیش از حد بر جهانی بودن استعاره‌ها، بویژه استعاره‌های بنیادین.

۲. اصرار بر اینکه تجربیات بدنی نه بصورت انتخابی، بلکه بشکلی تقریباً اجباری در خلق استعاره‌ها بکار می‌روند.

۳. عدم توجه نقش غیر قابل انکار فرهنگ و تجربیات شناختی در بیان تجربیات کالبدی.

۴. عدم توانایی در توجیه این نکته که استعاره‌ها لزوماً بر پایه تجربیات کالبدی ساخته نمی‌شوند.

^۶ primary metaphors

^۷ conceptual systems

۵. عدم توجه کافی به جنبه گوناگونی استعاره ها در زبانهای مختلف.

به منظور بر طرف کردن مشکلاتی که در نظریه استعاره های مفهومی معیار وجود داشت، از سال ۱۹۸۰ تاکنون لیکاف و جانسون، ترنر، کاوکسس و دیگر زبانشناسان شناختی نهایت تلاش خود را داشته اند تا این نظریه را بهبود ببخشند. یکی از این نظریه ها که از این به بعد "نظریه استعاره های مفهومی معیار اصلاح شده"^۸ نامیده می شود توسط کاوکسس (۲۰۰۵) ارائه گردیده است و بدلائل متعددی از جمله انعطاف پذیری آن و توانایی پاسخ گویی به سؤالاتی که در باره نظریه معیار مطرح خواهد گردید، و از طرف دیگر بدلیل همسویی آن با این تحقیق و ارائه چهارچوب مناسبی که بر اساس آن به بهترین شکل ممکن می توان داده های فارسی و انگلیسی را با یکدیگر مقایسه کرد، چهارچوب اصلی این رساله را نیز تشکیل می دهد. کاوکسس (۲۰۰۵: ۱۰) معتقد است که هر نظریه استعاره باید بتواند جهانی بودن و گوناگونی کاربرد استعاره را توضیح دهد. از این رو، وی سؤالاتی را مطرح می کند که در اصل ایراداتی هستند که وی بر نظریه معیار وارد دانسته است و تلاش کرده است پاسخ مناسبی برای این سؤالات ارائه دهد. کاوکسس (۲۰۰۵) معتقد است هر نظریه استعاره باید توانای ی پاسخ به سؤالات زیر را داشته باشد:

--چه استعاره هایی جهانی هستند و چرا؟

-- گوناگونی استعاری بیشتر در چه حوزه هایی اتفاق می افتد؟

-- چه جنبه های از استعاره بیشتر تحت تأثیر گوناگونی قرار می گیرند؟

-- دلایل وجود گوناگونی استعاره ها چیست؟

-- آیا استعاره های مفهومی با بافت فیزیکی، تجربیات فرهنگی، و فرآیندهای شناختی مربوط می شوند؟ آیا این نظام ها بصورت کاملاً "منسجم با یکدیگر عمل می کنند؟

سؤال اول موضوع تحقیق آن دسته از زبانشناسان شناختی بوده است که در مورد استعاره در چارچوب نظریه معیار کار می کنند. در نظریه معیار، استعاره های بنیادین بعنوان استعاره هایی در نظر گرفته می شوند که ماهیتی جهانی دارند. اما به گفته کاوکسس، با توجه به نتایج مطالعات انجام شده، این اصل را باید اصلاح کرد. اولین مسئله این است که در نظریه معیار، استعاره های بنیادین نسبت به استعاره های مرکب^۹ از اهمیت بیشتری برخوردار هستند در حالیکه به عقیده کاوکسس، استعاره های مرکب در ملاحظات فرهنگی نقش بسیار مهم تری را ایفا می کنند. به عبارت

⁸ The revised standard theory

⁹ complex metaphors

دیگر، استعاره های بنیادین در مقایسه با استعاره های پیچیده فرهنگی اغلب بی روح و بی جان بنظر می آیند. کاوکسس منکر اهمیت استعاره های بنیادین نیست، ولی تأکید ویژه ای بر اهمیت نقش فرهنگی بسیار مهم استعاره های مرکب دارد.

تفاوت دیگر نظریه استعاره های مفهومی معیار اصلاح شده با نظریه معیار در این است که به اعتقاد کاوکسس (۲۰۰۵: ۱۱) تمامی استعاره های مفهومی، چه بنیادین و چه مرکب دارای یک یا چند کانون معنایی^{۱۰} می باشند. به این معنی که هر حوزه مبدأ اقلام مفهومی از پیش تعیین شده ای را در اختیار حوزه های مقصدی که به آن اعمال می شود می گذارد. گویندگان زبان در باره این اقلام مفهومی که دانش پایه آنها را درباره حوزه مبدأ نشان می دهد توافق دارند. عبارت دیگر، اغلب حوزه های مبدأ که به حوزه های مقصد متعددی مربوط می باشند دارای مضمونهای مشترک عمده ای می باشند. بعنوان مثال، در استعاره های *LIFE IS A JOURNEY* و *LOVE IS A JOURNEY* در زبان انگلیسی، پیشرفت مضمون اصلی سفر بعنوان یک حوزه مبدأ می باشد حال چه به زندگی و چه به عشق اعمال شود، یا مثلاً گرما دارای مضمون شدت می باشد. به عبارت دیگر، منظور کاوکسس از کانون معنایی اصلی شیوه صحبت کردن درباره اشیاء همانندی است که استعاره اولیه یا بنیادین می تواند توضیح دهد. به عقیده کاوکسس (۲۰۰۵: ۱۲)، کانون معنایی اصلی از آن نظر اهمیت دارد که حساس به فرهنگ^{۱۱} است و به ما اجازه می دهد تا در باره عقایدی که به حوزه مبدأ مورد توافق یک جامعه زبانی مربوط است صحبت کنیم. بعنوان مثال، می توان به استعاره *SEXUAL DESIRE IS HEAT* (لیکاف، ۱۹۸۷) اشاره کرد. از نظر استعاره بنیادین، نگاشتی که این استعاره را مشخص می کند باید جهانی باشد، یعنی گرما می بایست در شدت میل جنسی نگاشت شود. هرچند می توان مواردی را نیز یافت که از این قاعده پیروی نمی کنند. بعنوان مثال، در زبانی مانند چاگا^{۱۲}، گرما در عوض نگاشته شدن در شدت میل جنسی، در کیفیت های مطلوب شریک جنسی مونث نگاشت می شود.

از طرف دیگر، نظریه استعاره های مفهومی معیار اصلاح شده سعی کرده است تا بتواند جنبه های مختلفی را که در گوناگونی استعاره ها دخیل هستند مورد توجه قرار دهد. یکی از این جنبه ها که در این نظریه مورد تأکید فراوان قرار گرفته است جنبه های بینا فرهنگی^{۱۳} و درون فرهنگی است که هدف آن کشف محدودیت ها و مسائلی است که باعث ایجاد گسستگی در تجربیات انسانها می شود.

¹⁰ meaning focus

¹¹ culture sensitive

¹² Chagga

¹³ cross-cultural

سؤال سوم به مؤلفه های استعاره از دید زبانشناسی شناختی مربوط می شود. در این جا نکته مورد بحث این است که چه مؤلفه ها یا جنبه هایی از استعاره تا چه اندازه در گوناگونی استعاره دخالت دارند. کاوکسس معتقد است که هر یک از مؤلفه ها یا جنبه های استعاره به تنهایی یا در ترکیب با دیگر جنبه ها می توانند باعث گوناگونی استعاره ها گردند.

دلایل وجود گوناگونی استعاره ها که شاید از همه جالب تر باشد به سؤال چهارم مربوط می شود. به عقیده کاوکسس دو دلیل عمده را می توان برای وجود گوناگونی استعاره ها تصور کرد: تجربیات متفاوت و کاربرد متفاوت فرآیندهای شناختی. هر کدام از این دو دلیل می توانند چه از نظر درون فرهنگی و چه از نظر برون فرهنگی استعاره های متفاوتی را بوجود آورند. سؤال بعدی به میزان انسجام فرهنگی در تأثیر متقابل استعاره های مفهومی با بافت فیزیکی و دلایل گوناگونی استعاره ها مربوط می شود. به عقیده کاوکسس (۲۰۰۵: ۱۳)، این انسجام در اغلب موارد بصورت جزئی دیده می شود.

از آنجا که استعاره می تواند دلیل محکمی برای نشان دادن راههای مختلفی که در آن برخی از تجربیات زندگی ما با دیگران مشابه یا متفاوت است باشد، یکی از دلایل بسیار مهم انجام این تحقیق بحث در باره این موضوع است که آیا رابطه بین زبان، نحوه اندیشه و فرهنگ در هر کدام از دو زبان فارسی و انگلیسی رابطه ای نظام مند است یا خیر؟ و اینکه اصول جهانی و فرهنگی هر کدام به چه میزان در شکل گیری استعاره های مفهومی در این دو زبان نقش داشته اند؟ و تا چه اندازه باعث ایجاد شباهتها و تفاوتها در این دو زبان و به تبع آن در اندیشه و فرهنگ گویندگان آنها گردیده اند؟

هدف دیگر این تحقیق، نشان دادن این نکته است که استعاره های زبانهای فارسی و انگلیسی در چه حوزه هایی با یکدیگر شباهت دارند و در چه حوزه هایی با یکدیگر متفاوت می باشند. از طرف دیگر، تبیین دلایل این شباهتها و تفاوتها می تواند به چگونگی نقش استعاره در شیوه تفکر در هر کدام از این دو فرهنگ / زبان کمک کند.

در این تحقیق، داده های مختلفی از حوزه های گوناگون انتخاب شده اند. در رابطه با ماهیت جهانی استعاره ها و از آنجا که ظاهراً انسان ها بدلیل دارا بودن شرایط فیزیولوژیکی مشترک احتمالاً تجربیات مشترکی نیز در رابطه با احساسات دارا می باشند، بخشی از داده ها از حوزه مفاهیم احساسی و نمود زبانی آنها در انگلیسی و فارسی از منابع مختلفی که در فصل سوم به آنها اشاره شده است انتخاب و مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

تا آنجا که مطالعات انجام گرفته در مورد زبانهای مختلف نشان می دهند، بنظر می رسد زبانهای گوناگون که حتی به خانواده های زبانی مختلفی نیز تعلق دارند، استعاره های مفهومی مشترکی در رابطه با برخی مفاهیم احساسی که توسط کاوکسس (۲۰۰۳: ۳) مفاهیم حسی بنیادین نامیده می شوند داشته باشند. در مورد چگونگی تبیین مفاهیم بنیادین احساسی دیدگاههای متفاوتی وجود دارد که این موضوع، توسط آرتونی و ترنر (۱۹۹۰) مورد بحث قرار گرفته است. آنها مفاهیم احساسی بنیادین را در نظریه های زیست شناختی و روانشناختی متعددی مورد مطالعه قرار داده اند. به عقیده آنها، معیار مناسبی برای تشخیص اینکه چه احساساتی بنیادین هستند وجود ندارد. از طرف دیگر، نتایج تحقیق آنها این دیدگاه افراطی که فقط تعداد کمی احساسات بنیادین وجود دارند و احساسات دیگر از آنها ساخته می شوند را به دلیل فقدان دلایل عملی و نظری کافی بطور جدی مورد سؤال قرار می دهد. این دو هم چنین پیشنهاد می کنند که باید از کسانی که اصطلاح "احساسات پایه" را بکار می برند پرسید که منظور آنها از این اصطلاح چیست. آرتونی و ترنر (۱۹۹۰) به تاسی از فر و راسل (۱۹۸۴) معتقدند از آنجا که مرز دقیقی میان عضوهای یک طبقه احساسی و اعضاء طبقات احساسی دیگر وجود ندارد و تفاوت از نوع درجه است، مفاهیم احساسی را از منظر نمونه اعلا^{۱۴} بهتر می توان توضیح داد. فر و راسل (۱۹۸۴)، چارچوبی را برای تشخیص نمونه اعلا ارائه داده اند. منظور کاوکسس (۲۰۰۳: ۳) از مفاهیم احساسی پایه نیز در حقیقت نمونه اعلا یا الگوی نخستین می باشد. در این رساله به منظور پاسخ دادن به این سؤال که چه استعاره هایی جهانی هستند و چرا، استعاره های مفهومی مربوط به مفاهیم حسی بنیادین خشم^{۱۵}، ترس^{۱۶}، عشق^{۱۷}، غم^{۱۸}، و شادی^{۱۹} و نمود زبانی آنها در زبانهای فارسی و انگلیسی با یکدیگر مقایسه خواهند گردید. در این خصوص برای تبیین بهتر موضوع، از نمونه های زبانهای دیگر نیز استفاده خواهد گردید. نمونه هایی از استعاره های مربوط به شادی در این دو زبان آورده شده است (استعاره مفهومی مشترک با حروف انگلیسی بزرگ آورده شده است. استعاره های مفهومی و نمود زبانی آنها که بعنوان نمونه ذکر می گردند از کاوکسس (۲۰۰۳) اقتباس شده اند):

(2) a. HAPPY IS UP

We had to cheer him *up*.

b. A HAPPY PERSON IS AN ANIMAL

¹⁴ prototype
¹⁵ anger
¹⁶ fear
¹⁷ love
¹⁸ sadness
¹⁹ happiness